

TRATTEN

INFORMATIONSTIDNING FÖR PERSONAL PÅ BARNMORSKEMOTTAGNINGARNA

CENTRALA MÖDRAHÄLSOVÅRDEN
REGION VÄRMLAND
FEBRUARI 2025

Innehåll

Graviditetsregistret	s 03
CK burkar som passerat "Bäst före datum"	s 03
Vaccination mot kikhosta	s 03
Processgrupp Amning i vårdkedjan	s 04
Amning	s 04
Gardasilvaccin	s 05
Uppdaterad vådrutin	s 05
Dokumentation av preventivmedel i Läkemedelslistan	s 05
Nikotin	s 06
Utrotningsprojektet	s 06
Cosmic - Ta bort notering "Förlossningsrädsla"	s 07
Cosmic - Dokumentation vid oro för det ofödda barnet	s 07
1177	s 07
Gravida som har egen brunn	s 07
Folktandvården	s 07
Aktuellt om amning	s 08
Kalendarium	s 10

Tratten är en informationstidning för personal på barnmorskemottagningarna

Ansvarig utgivare: Maria Heggen, redaktör: Gunilla Svedlund

Kontaktuppgifter till Centrala mödrahälsovården i Värmland:

Tora Thörnblad, Mödrahälsovårdsöverläkare, toraleviken.thornblad@regionvarmland.se
010-831 70 03

Maria Heggen, Samordningsbarnmorska maria.heggen@regionvarmland.se 010-831 67 08

Gunilla Svedlund, Assistent, gunilla.svedlund@regionvarmland.se 010-831 67 06

Besöksadress och postadress:

Älvgatan 39
652 30 Karlstad
010-831 67 06

1177.se/varmland • vardgivarwebben • regionvarmland/intranatet.se

Graviditetsregistret

Hur registrera vid byte till annan mottagning:

Mottagningen som **skrivit in** personen

Fyller i: **Flyttat från mottagning**

Mottagning som **tar över personen**

- Välj Ny graviditet
- Väljer **samma** (eller ungefärligt) inskrivningsdatum som mottagningen den flyttat från
- Klicka på **sök** – Personen hämtas då upp med alla uppgifter
- Spara

Uppföljningsregistrering

Det får **inte** ha passerat 16 veckor efter förlossningen för att det kan räknas som Eftervårdsbesök.

Har 16 veckor passerat efter förlossningen går det **ENDA**ST att fylla i den övre delen på uppföljningsregistreringen och sen lämna fältet tomt där datum för Eftervårdsbesök registreras och allt under det

Det går att spara registreringer utan datum för Eftervårdsbesök

Kontaktperson för Graviditetsregistret

Uppgift

Regelbundet hålla koll så antalet inskrivna i Graviditetsregistret stämmer med det som är registrerat i era "inskrivningsböcker".

Regelbundet kontrollera bevakningslistan så det inte ligger kvar personer det inte är gjort uppföljningsregistreringar på.

/Maria

CK burkar som passerat "Bäst före datum"

Har du CK burkar som behöver kasseras - Skicka dem till Klinisk patologi med tydlig information att de ska kasseras.

Ni kan skicka burkarna i Lab.lådan som ni brukar skicka in prover i men viktigt då att märka den burken med "KASSERAS".

Har du en större mängd burkar som ska kasseras så kan dessa skickas i separat låda till klinisk patologi.

/Maria

Vaccination mot kikhosta

Vaccinationstäckningen mot kikhosta ökade 2024 till 72,8 % jämfört med 2023 som var 56,6%.

På 95 inskrivna gravida under 2024 är det registrerat "Vet ej" på kikhostevaccination.

Kontrollera gärna i Mitt vaccin när uppföljningsregistreringar görs i Graviditetsregistret så vi kan få korrekta data.

Vårt mål är att vi under 2025 ska nå över 90 % med catch-up vaccinering på BMM

Följande koder ska registreras på BMM vid vaccinering mot kikhosta:

Diagnoskod: Z271

Åtgärds kod: DT030

/Maria

Processgrupp Amning i vårdkedjan

Processgrupp Amning i vårdkedjan ersätter den tidigare gruppen Livets Tråd, enligt beslut från verksamhetscheferna från kvinnosjukvården, barn- och ungdomsmedicin och barn- unga och familjehälsa. Att arbeta i processgrupp ligger i linje med regionens förbättringsarbeten och verksamhetsutveckling.

Genom att arbeta i processer identifieras eventuella brister i vårdkedjan, som sedan analyseras och delprocesser växer fram. Genom ett systematiskt arbete hoppas vi kunna identifiera behov av förändring, och vilka välfungerande strategier vi ska behålla och säkerställa. Processarbetet innebär även planering kring implementering och uppföljning av mätbara indikatorer.

Vårdprocessen amning startar på barnmorskemottagningen där barnmorskan möter den gravida kvinnan, och fortlöper via kvinnosjukvården, barnmedicin och barnhälsovården tills barnet är 2 år. Vi alla är en vårdkedja med amning gemensamt och under denna tid träffar ammande, partner och barn många professioner i olika sammanhang. Processarbetet hjälper oss att få en samsyn gällande vårdkedjan kring amning med rådgivning och stöd på ett strukturerat sätt.

Vi kommer fortsätta arbeta utifrån Nationella amningsstrategin livsmedelsverket.se Lokala rutiner som tidigare kopplades till Livets Tråd är under uppdatering.

Hur arbetet med amningsombud kommer se ut framöver får vi återkomma till, eftersom inget beslut tagits i frågan än.

Processledare för Amning i vårdkedjan är Anna Hultman Åhling, på BVC Rud och kommer arbeta med processgruppen en dag per vecka.

Processdeltagare: Eva Rickman (EVM), Linda Bitton (EVM), Ulrica Gustafsson (avd 11), Madeleine Pizarro Torrijos (avd. 12), Veronica Zetterlund (BVC Grums), Camilla Besterman (BMM Sunne), Benita von Essen (BMM Säffle), Evelina Holm (avd. 14) Ulrika Huatorpet Nilsson (avd. 14), Erika Sandberg (förlossningen). Verksamhetsutvecklare Jenny Sallnäs Luukkonen, Marie Alvers, Maria Heggen och Lisa Lindqvist kommer delta i gruppen som verksamhetsstöd.

(Uppdragsbeskrivning för processlederare och processdeltagare RUT-28810 och RUT-28811)

I väntan på ytterligare information om processgruppens arbete vill vi påminna om att genomföra **Amning - kompetenskort** och **Amning, stöd i amningsstart** i Utbildningsplattformen.

/Maria

Amning

I Utbildningsplattformen finns utbildningarna [Amning, stöd i amningsstarten](#) samt **Amning- Kompetenskort** dessa ska göras årligen – så avsätt gärna tid för att göra dem.

/Maria

Gardasilvaccin

- Se över hur ni har det med vaccin och kassera om det finns vaccin som gått ut i datum
- Skicka de som gått ut i datum till Apoteket för kassering.
- Ni kan behöva göra justeringar i Mitt vaccin så saldot stämmer
- Gör gärna sambeställning med annan mottagning då vaccinet inte har så lång hållbarhet.

Flera mottagningar har hört av sig att de haft personer som önskar få dos 2. Det är OK med Dos 2 om det är mer än 2½ år sen första dosen togs. De kan vaccineras hos er eller på vaccinationsmottagningarna. Samma förfarande i CTS och Mitt vaccin som vid Dos 1 – Skillnaden är att ni ska skriva Dos 2 i stället.

/Maria

Uppdaterad vårdrutin

Nya koder att använda när ni initierat eller deltagit på SIP:

[INS-16758 Diagnos- och åtgärds-koder för barnmorskemottagningarna i Värmland, lathund](#)

Nya koder gällande SIP tillagda:

[INS-16368 KVÅ-lista Barnmorske- och ungdomsmottagning primärvården](#)

Reviderad rutin gällande var uppföljning görs, förtydligande gällande fosterrörelser i tredje trimestern:

[VÅR-04805 Fosterrörelser – Handläggning av minskade fosterrörelser](#)

Följande KVÅ koder är tillagda utifrån nyheter från den Hälso- och sjukvårdsövergripande KVÅ-listan, följande koder ska registreras om åtgärden är utförd:

GB015 Råd eller information om våld i nära relationer:

Innefattar inhämtning av uppgifter

Ska registreras på alla som tillfrågas om våld i nära relation

Dokumenteras enligt rutin: [INS-27951 Fråga om våld inom barnmorskemottagningar Värmland](#)

GD008 Anmälan enligt SoL angående barn med möjligt skyddsbehov:

Anmälan till socialnämnden enligt 14 kap 1 § SoL av förhållande som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

Används när barnet är fött

Koden ska registreras om "Anmälan om barn som far illa" gjorts efter förlossning

Dokumentation görs i journalmall under **Administrativa åtgärder**

/Maria

Dokumentation av preventivmedel i Läkemedelslistan

Alla preventivmedel ska dokumenteras i läkemedelslistan, i samband med journalgranskning har det noterats att det inte alltid är korrekta uppgifter i LM-listan.

Till exempel sätta ut preparat som inte används vid graviditet samt dokumentera när spiral eller p-stav satts in eller tagits ut samt när Depo-provera givits.

Instruktioner finns i VIDA hur ni går tillväga:

- [INS-22985 Administrera akut p-piller i Cosmic](#)
- [INS-16920 Administrera Depo-provera i Cosmic](#)
- [INS-16919 Administrera hormonspiral eller p-stav i Cosmic](#)
- [INS-24955 Administrera Doxyferm i Cosmic](#)

/Maria

Nikotin

Nikotin är den substans i tobak som är beroendeframkallande.

På senare år har tobaksindustrin kommit med det vita snuset som marknadsförs som ”tobaksfritt” vilket kan uppfattas som bra. Tobaksrök innehåller många tusen toxiner som vi vet är negativa – men farligast är likväl nikotinet. I traditionellt snus ingår höga doser av nikotin och man kommer bort från de toxiner som uppstår vid förbränning av tobaken.

Nikotin absorberas snabbt från slemhinna, hud och alveoler. Det når på 10 sekunder hjärnan och binder till ”nikotinreceptorn” i hela autonoma nervsystemet och CNS. Det ger BT- och pulsökning samt ökade adrenalinivåer. I hjärnan ger det en känsla av ökad skärphet och avslappning.

Nikotin passerar lätt över i placenta och koncentrationen i amnionvätskan är 50% högre än i kvinnans blod och 15% högre i fetalt navelsträngsblod!

Tobaksrökning har minskat i Sverige senaste 20 åren, men det finns en viss tendens till att det är en stagnation i minskningen hos kvinnor, framför allt hos de i åldern 16–29 år. Man ser även att det finns en ökning av snus hos både kvinnor och män, särskilt unga kvinnor där 18% uppger att de snusar dagligen.

Rökning ökar riskerna för prematurbörd, IUFD, tillväxthämning och plötslig spädbarnsdöd. Samma ses vid användning av snus. Vid användning av snus har även setts ökning av gomspalt. Det finns även påverkan på lång sikt för barnet med både rökning och snusning, så som astma, övervikt, förhöjt sBT och stelare kärl.

Det är därför viktigt att vi ger råd och stöd till blivande mödrar att de slutar under graviditeten, eller allra helst inför planerad graviditet. Kom ihåg att fråga även efter vitt snus då nog många inte förknippar detta med samma risker som tobak. MEN det är nikotinet som är ”faran” och det är stora mängder nikotin i vitt snus.

/Maria

Utrotningsprojektet

Värmland ligger fortsatt högst i Sverige i vaccinationstäckning med 73,4 %, dock har vi några ställen där vi ännu inte uppnått 70% (se tabell nedan)

Plats	Andel:	Kvar att vaccinera för att uppnå 70 %
Eda:	69,2 %	2
Säffle:	68,8 %	5
Kristinehamn:	66,7 %	21
Filipstad:	66,3 %	9
Forshaga:	64,5 %	15

Vi närmar oss slutet på inkludering i Utrotningsprojektet, det avslutas 250630.

Det vore bra för värlänningarna och självklart mycket roligt om vi lyckas uppnå 70 % i hela regionen, vi har fram till sista juni på oss. Har ni några idéer hur vi ska kunna få till det så hör gärna av Er. Till exempel kan vi kalla en eftermiddag + ha drop-in samma dag för de som ännu inte vaccinerat sig på de enheter som ännu inte nått 70 %?

/Maria

Cosmic - Ta bort notering "Förlossningsrädsla"

När en person har notering i listen om Förlossningsrädsla och det inte är aktuellt längre ska den noteringen tas bort.

[INS-23923 Avsluta vårdform Förlossningsrädsla](#)

/Maria

Cosmic – Dokumentation vid oro för det ofödda barnet

Vid IVO's granskning av verksamheten på BMM har framkommit att det saknas kunskap om var i journal-systemet det ska dokumenteras vid oro för det ofödda barnet.

Alla enheter ska ha tillgång till en dokumentationsmall som heter **"Oro för att barn far illa"**. I den mallen ska oro för det ofödda barnet, anmälningar och så vidare dokumenteras.

Om någon enhet saknar denna mall så hör av er så vi kan ordna att ni får tillgång till den.

/Maria

1177

En översyn är gjort av vilka val av E-tjänster som ska finnas på samtliga BMM, detta för att förenkla för invånarna vad de ska välja. Även texten har setts över av kommunikationsavdelningen och ändrats på samtliga mottagningar under rubriken "Om oss".

/Maria

Gravida som har egen brunn

De som har egen brunn kan vända sig till Folktandvården som hjälper till med att utföra fluoridanalys kostnadsfritt via externt laboratorium, om man har barn under 6 år eller väntar barn.

De kan få en provpåse via närmaste folktandvårdsklinik. Se brev "Egen brunn - fluorid i dricksvattnet?"

Klicka på länken intranat.regionvarmland.se/folktandvarden/patientinformation och gå in under rubriken ["Fluorid, brev för patienter med egen brunn"](#)

/Maria

Folktandvården

Erbjuder kostnadsfritt information till blivande föräldrar - ingen undersökning

- Till dig som väntar barn [Gravida, MHV inbjudan.pdf](#)
- [Råd om munhälsa när du väntar barn](#)

/Maria

Aktuellt om amning

Amningskurser till blivande föräldrar

Familjecentralen i Säfle har startat upp ett projekt med amningsmottagning. De erbjuder amningskurser till blivande och nyblivna föräldrar, både digitalt och på plats i Säfle.

Erbjudandet gäller hela Värmland och är kostnadsfritt.

Deltagarna får anmäla sig till sin barnmorska eller BHV-sjuksköterska som i sin tur får mejla eller skriva Messenger i Cosmic till Marie Danielsson eller Benita von Essen.

Följande datum för amningskurser är planerade:

Digitalt via teams

8 maj kl 13.00-17.00

Familjecentralen Säfles konferensrum

12 juni kl 13.00-17.00

Anmälan till benita.i.vonessen@regionvarmland.se (barnmorska)

eller marie.danielsson@regionvarmland.se (BHV-sjuksköterska)

Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjölk

Information om hur bröstmjölksproduktionen stoppas utan läkemedel.

[INF-24722 Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjölk](#)

Kyl och frys

Nu finns det kyl och frys på förlossningsavdelningen där det finns möjlighet att förvara urmjölkad bröstmjölk

[RUT-20838 Handmjölkning hos gravida med diabetes](#)

Bröstkomplikationer i samband med amning

Vi använder Stockholms läns vårdprogram. Den finns att ladda ner via länk:

[Bröstkomplikationer i samband med amning \(kunskapsstodforvardgivare.se\)](#)

KALENDARARIUM

Utbildning som är markerad med * anordnas eller stöds av CMHV och är obligatorisk för att du ska få rätt kompetens och klara av ditt uppdrag.

Vid deltagande i utbildningar ska förankring med närmaste chef göras.

Centrala mödrahälsovården anordnar eller stöder:

* Amning, stöd i amningsstarten

Webbutbildningen är uppdelad i 6 delövningar. Alla övningar utom den som handlar om sena prematurer hör till den baskunskap som alla som ger råd kring späda barn och amning ska ha kunskap om. Efter varje faktaavsnitt går du till länken självtest för att svara på ett antal frågor.

[Utbildningsplattformen](#)

Motiverande samtal, [Utbildningsplattformen](#)

I nuläget är det inga inplanerade MI-utbildningar, då de inte anses som verksamhetskritiska och utifrån regionens ekonomiska läge inte erbjuds nu. Vi hoppas att utbildningen kommer att starta igen till hösten eller i början av 2026.

Kommande utbildningar

Mars

Verksamhetsdialog områdesvis

Datum har skickats ut

April

BMM-dag, heldag samt UM inbjudna på eftermiddagen

2 april, heldag, Galaxen

Inbjudan har skickats ut